
◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 4 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: Livets ansvar. — Salmer til gravferd. — Egypten av idag. — Legeme og sjel i karakterliv og gudsliv. — Barne-
jek. — Therese Neumann i Trier. — Robot. — Fra Vikariatet. — Herhjemme — og derute. — Livet efter døden.

RETT + OG + SANNHET

Livets ansvar.

Med søndag Septuagesima har vi begynt vår forberedelse til påsketiden — det er i det minste Kirkens ønske at vi skulde det. Når fastetiden begynner og etterhvert som den skrider frem vil forberedelsene bli intensere.

Sexagesimasøndagens evangelium forteller om såmannen, som gikk ut for å så, og som vi vet blev resultatet høist forskjellig alt efter jordsmonnet. Noe falt på veien og blev nedtrådt — noe på stengrunn og og visnet og noe blandt torner og blev litt efter litt kvalt. Men noe falt i den gode jord og gav inntil hundre fold. Og Kristus har selv gitt en fortolkning av denne lignelse hvorved det tydelig fremgår at seden — Guds ord — alltid er den samme, livskraftig og rik på utviklingsmuligheter, men såkornets skjebne avgjøres av jordsmonnet. Men likesom såkornets skjebne avhenger av jordsmonnet er fruktene av Guds ord avhengig av *vår* mottagelse av det.

Er ikke denne enkle og klare lignelse en gripende forkynnelse av *livets ansvar* —? Betyr den ikke at vi på en måte er vår egen lykkes smed?

Sett fra et rent jordisk synspunkt vet vi at dette er ikke sant — livets forhold og utvikling er ikke alltid preget av rettferdighet — det er mennesker som ufor- skyldt lider nød — mennesker som på tross av sin gode vilje og hederlige anstrengelser allikevel oplever at alt mislykkes. Men dette gjelder bare det rent jordiske — gjelder det Guds rike og Guds nådes virksomhet i oss, da er vår medvirken av *avgjørende* betydning.

Så blir da spørsmålet: *er vi oss vårt ansvar bevisst?* Ser vi på livets oppgaver med utsyn mot vårt evige livsmål — har vi omsorg eller bekymring for å få evighetspreget over vårt liv?

Kristus, vår Frelser, vil forløse alle mennesker, men han vil det ikke ved en mekanisk upersonlig prosess, men ved vår egen medvirken. Og det er en stor forskjell mellom forholdene i lignelsen og forholdene i vårt liv: stengrunnen for eksempel kan neppe forandres, men *vi* kan det. Og har vi inntil nu vært ufruktbar jordbunn, så kan det bli anderledes ved hans hjelp som vil frelse oss ved sine nådegaver i forening med vår sjels frie og ubetingede tilslutning.

Salmer til gravferd.

(Hittil utrykt.)

I

O Gud som kjærlig lar hver sjel
i bønnens nådestunder
bli lægedom og kraft til del
ved Jesu Kristi vunder,
vær Du med troens trøst vår gjest,
tørr hver en sorgens tåre,
lær oss at forbønn høver best
ved våre dødes bære.

Høit synger verden livets pris
og hylder døgnets gleder,
men til Guds lyse paradisi
når ingen jordisk heder.
Selv gravens fagre blomsterflor
i støv og glemsel svinner,
men kjærlighetens bønn fra jord
til himlen veien finner.

*Du som gav nådens kilder vei,
da Du på korset døde,
ta denne sjel snart op til dig
og glem dens skyld og brøde,
Fra lutringsstedets stille kval
hvor hver en gjeld betales,
før den til Sions kongesal
for evig å husvales.*

II

*Å møtes og skilles er skapningens lodd
hvor livet med døden må stride,
men døden har mistet sin nagende brodd
og dulmet blev avskjedens kvide,
da Jesus, vår Frelser, til livet på ny
steg herlig av graven i påskedags gry.*

*«På gjensyn hos Gud» blir i tårenes dal
vårt sukk ved de hænfirmes bære.
«Han skjenke dig lindring i skjærsildens kval
og tørre de sørgendes tåre.
Så kalles du snart til din Frelser og Gud
i renhets og hellighets strålende skrud.»*

*Så salig en trøst er vår hellige tro
på forbønnens hjelp for de døde.
Skjenk, Herre, den avdøde hvile og ro,
la nåden få slette all brøde,
og hjelp oss, så engang i evighets gry
vi møtes for aldri å skilles på ny.*

K. Kjelstrup.

Egypten av idag.

„I fremtiden skal Egypten ikke mere være et afrikansk land — det skal bli europeisk!“ Det var i begynnelsen av forrige århundre at Mehemet-Ali, grunnleggeren av det nuværende egyptiske dynasti, uttalte disse ord, som siden da har lyst på landets politiske himmel som dets ledestjerne og til en viss grad må sies å ha ført til målet ved uavhengighetserklæringen av 1922. Langsommere — men mulig derfor mere varig — fullbyrdes ordene i folkets moralske og åndelige liv.

Allerede Mehemet-Ali angav veien til den kulturelle fornyelse og modernisering, da han begynte med å sende begavede unge menn på de europeiske universiteter og andre høiere læreanstalter.

Siden da er tallet på de egyptiske studenter i utlandet stadig øket — i 1932 var det 1122. Av disse opholdt 455 sig i England, 442 i Frankrike, 135 i Schweitz, 60 i Tyskland, 23 i Italia og 7 i de forenede stater. Den nuværende konge, Fuad I, interesserer sig også særlig for sine undersåtters åndelige fremskritt, og i hans regjeringstid er det således i London, Paris, Lyon, Genf og Berlin opprettet såkalte egyptiske skolemisjoner, som

særlig arbeider med organisering av studentene i utlandet og overvåker deres studier så ingen tid spilles. I Rom har Egypten et „Akademi for de skjønne kunster“ som gjennom stipendier muliggjør unge kunstnere lengere ophold i Italia og Frankrike, og muliggjør studiereiser i andre europeiske land.

Men først og fremst er det regjeringens ønske ved hjelp av den stab av unge mennesker som således utdannes i utlandet å kunne få det egyptiske skolevesen bragt op på høide med de moderne fordringer. Fra 1921—32 er antallet av statsunderstøttede høiere midtelskoler steget fra 8—29, og elevantallet fra 3679—16513. Den i 1908 som privatforetagende startede høiskole i Kairo blev i 1925 erklært å være et offisielt „Egyptisk universitet“ og omfatter nu 4 fakulteter: medisin, rettslære, litteratur og eksakte videnskaper. I februar 1932 da dets nye praktfulle bygning blev innviet av kongen hadde det 2381 studenter.

En av de viktigste følger av disse fornyelser er Islams modernisering i landet. Den berømte gamle muhamedanske høiskole El Azhar har mistet sin betydningsfulle førerstilling, da landets ungdom selviølgelig føler sig mere tiltrukket av det moderne statsuniversitet, hvis utdannelse gir dem bedre utsikter for fremtiden. De studenter som har opholdt sig i utlandet føler sig frastøtt av den gamle muhamedanske livsanskuelse og bekjenner sig til en meget modernisert Islam. Dette har avfødt bitre stridigheter og El Azhar så sig nødt til å opsette en ny leseplan med mange innrømmelser til den moderne ånd. I 1927 dannet studentene efter mønster av de amerikanske „kristelige ynglingeforeninger“ et „Youug. Men's Moslem Association“ med følgende hovedpunkter på sitt program: 1) utbredelse av Islams humanitet og moral. — 2) opplysning av islamitter i moderne ånd. — 3) motarbeidelse av alle spaltninger innenfor Islam. — 4) overtagelse av alt det gode og forkastelse av alt det dårlige i vestens og østens kulturer.

Overfor Islam befinner regjeringen sig nu i en merkelig dobbeltstilling — på den ene side må den som leder av en muhammedanske stat være på vakt mot, og bekjempe alt revolusjonerende nytt, på den annen side må den stå åpen for alt positivt nytt og forsøke å fremme det.

Moderniseringen av Islam kom særlig — for øvrig i likhet med som det er skjedd i Tyrkiet, *kvinnene* til gode — kun har kvinnene i Egypten optatt kampen mot sitt hårde og uverdige åk lenge før sine søstre i Halvmånens klassiske land. Praktisk talt begynte denne kamp allerede for 100 år siden, selv om den var uten nevneverdig resultat like til begynnelsen av vå t århundre. Først da den berømte jurist Kasin Anim ved århundreskiftet gjorde sig til forkjemper for kvinneemancipasjonen og i sine skrifter krevet avskaffelse av flerkoneriet og barneekteskapet og fordret like utdannelsesrett for kvinner som for menn, blev den første bresje skutt i de gamle islamitiske fordommers mur. Lenge stredes man om det betegnende symbol: sløret — men litt efter litt berøvet man det karakteren av å være det skjulende og tilhyllende og forvandlet det til

et kokett prydstykke som nu er avlagt helt i de dannede klasser. De egyptiske kvinner selv grep aktivt inn i sin likeberettigelseskamp.

I 1905 sendte undervisningsdepartementets daværende generalsekretær Mohammed Moghrabi Pascha sin datter på studieopphold i London og etter fullendt utdanning ble den unge dame annendirektør for normalskolen i Boulak. Det var første gang at en egyptisk dame beklede en slik stilling — nu virker mange kvinner ved både offentlige og private høiere pikeskoler, hvor undervisningen foregår helt etter europeisk mønster.

På det sociale område har de egyptiske kvinner likeledes oppnådd fritt virkefelt ved velgjørhetsinstitusjoner, barnehaver, husholdningsskoler og hospitaler. De begynner tillike å spille en rolle i nasjonens åndelige liv som skribenter og foredragsholdere, og i politikken deltar de ivrig i kampen for Egyptens uavhengighet.

Misjonsvirksomheten i Egypten kan ikke sies å ha hatt noen umiddelbar innflytelse på dette kulturelle reformasjonsarbeide — men den har indirekte befordret det ved sitt eksempel — særlig ved sin skolevirksomhet og ved sine karitative institusjoner. De mange ordenssamfund har lettet regjeringen arbeidet med å høine

folkets åndelige nivå og støttet kampen mot alle fordommer.

Men allikevel — gjelder det å bekjempe *den kristne tro*, står det egyptiske Islam i samlet front mot misjonærene. Det viste sig således fornylig, da man i Kafr el Zayat åpnet et fransiskansk barnehjem og dette blev bestormet av pøblen så at søstrene under politibevokning måtte flykte. Anledningen til dette var at en mohammedansk pike var blitt tuktet i en protestantisk misjonsskole ved Port Said, og nu benyttet „Foreningen til Islams forsvar“ sig av dette som påskudd til å hisse mengden op mot misjonærene. Den rettet en anmodning til regjeringen om at all understøttelse og alle privilegier skulde nektes alle misjonsvirksomheter, likesom kong Fuad fra alle kanter bestormedes med bønner om å lukke alle misjonsstasjoner. I Parlamentet forhandledes lenge om dette og regjeringen så sig nødsaget til å bevilge 70 000 egyptiske Lire til opprettelse av skole for muhammedanske barn, som inntil nu hadde frekventert misjonsskolene. Der blev utstedt opprop til nasjonen, hvori man mante til kamp mot kristendommen og krevet opprettelsen av muhammedanske skoler og velgjørhetsinstitusjoner. Denne kamp foregår stadig nu og ser ut til å vinne mer og mer terreng.

„Legeme og sjel i karakterliv og gudsliv“.

Hr. Steinar Messel presenterer et temmelig ensidig religiøst bilde for „St. Olav“s lesere i sin anmeldelse av hr. Berggravs bok: på den ene side sektérene, jagende etter ekstatiske „religiøse opplevelser“ som er „biologisk knyttet til en viss type mennesker, pyknikerne“ og ingen objektiv realitet synes å ha; på den annen side en katolisisme hvor Gud virker i oss bare „uavhengig av vårt følelsesliv“, bare i „det almenmenneskelige, forstand og vilje“. Hr. S. M. vil jo bare vise det psykologisk uholdbare i reformasjon og „vekkelses“-dogmer, men hans fremstillings biologiske determinisme og dens ensidige forståelse av begrepet „oplevelse“ trenger selv et korrektiv.

Der ligger i begrepet „[indre] opplevelse“ rett forstått intet som gjør det berettiget å hevde at „oplevelsens“ utgangspunkt nødvendigvis skulde være affektivt eller overhodet begrunnet i blott subjektive sjelskrefter, at dens innhold — ikke bare dens form — skulde være bestemt av den oplevendes temperament. Også den mystikk som den katolske Kirke anerkjenner som ekte, består formelt sett av mystikernes „oplevelser“ (*cognitio experimentalis Dei*) — i mystikernes egne beretninger om dem er „oplevelsene“ uundgåelig farvet av deres egne karaktereiendommeligheter; og den retning innenfor katolsk mystikkforskning som legger mest flid på psykologisk iakttagelse (Poulain S. J. o. s. v.) er da også simpelthen blitt kalt „en parallell til den protestantiske oplevelsesteologi“. Forskjellen på ekte og falsk mystikk behøver ikke å vise sig i annet enn den indre kvalitet. Men uten å sikte så høit som til de egentlige mystiske fenomener, tør man vel si at „religiøse op-

levelser“ overhodet kan være det helt naturlige subjektive korrelat til de objektive overmenneskelige religiøse virkeligheter; de sykelige fenomener som hr. S. M. alene tenker på, oppstår først i samme utstrekning som der er mangler ved subjektets forbindelse med hint objektivt virkelige — og faren for slike mangler er selvfølgelig større, jo mer „protestantisk“ subjektet er. Men en upartisk undersøkelse av „vidnesbyrd om opplevelser“ hos religiøse, men ikke katolske, mennesker vil vanskelig kunne undgå det inntrykk at her mange ganger fra først av har vært et objektivt gyldig element tilstede, som bare etterhvert tilsløres ved uriktige fortolkninger i overensstemmelse med sektérens subjektivitet eller med den teologi som råder i hans miljø.

Men nu „den religiøse opplevelsesforms avhengighet av den legemlige konstitusjonstype“, som hr. S. M. (etter hr. Berggrav) finner påvist av Kretschmer? Her bør der iallfall gjøres det forbehold at Kretschmers karakter-typologi bare betegnet en foreløbig og delvis primitiv ordnings-hypotese på et felt hvor en rekke andre, mer rent psykologisk eller filosofisk innstilte, type-forskere har fremlagt resultater med forholdsvis like gode krav på oppmerksomhet som Kretschmers. Ser man alle disse teorier i sammenheng, så synes hver av dem å måle én eller et par dimensjoner i en mange-dimensjonal sjelelig virkelighet som er for rik til å kunne fastholdes i noget enkelt kjent system. Også på denne måte vil altså en religiøs psykologi komme til å fremby et langt rikere bilde enn det som hr. S. M. viste oss.

Emil Boyson.

Barnelek.

Barnet leker — og de kjærlige ansvarsbevisste foreldre legger for en stund sitt ansvar bort. Er det riktig?

Nei, absolutt ikke. Lek er barnets hovedbeskjef-tigelse fra vuggen til skolen begynner, og alene det burde vise den pliktopfyllende mor *hvor* stor betydning leken har for den sjelelige utvikling. „Vel,“ sier moren, — jeg vet det — og mitt barn har jeg gitt vakre leker allerede fra det lå i vuggen. Jeg har kjøpt de fineste og beste ting, utspekulert av fagfolk som har studert barnesmak på alle barnealdrens trin.“

Ja, men er Du sikker på at alle disse fine kloke leker er laget for *barnets* skyld — for å gjøre det gjennom dets lek til et dyktigere og nyttigere menneske?

Nei, det er nok ikke så vel! Leketøisfabrikanten vil tjene *penger* — han som de fleste andre.

Dine barns leker må *Du* velge — de riktige leker kan kun *Du* finne, fordi Din kjærlighet vil se gjennom alt det brokete, det strålende øienblendende, det kompliserte og vise Dig hvad Du skal gi Ditt barn. Ti en ganske enkel leke kan bety meget mer for Ditt barn enn det kostbareste stykke Du kan kjøpe for mange penger i den fineste butikk, hvis det setter Ditt barns virksomhetstrang i bevegelse på sund og god vis. Dette er det avgjørende, fordi all barneleks egentlige mål er å vekke alle slumrende sjelekrefter til handledyktighet og brukbarhet.

Som barnet må stamme og pludre før det lærer å tale, så lærer det gjennom sin lek å arbeide — som moren aldri blir trett av å lære barnet ord må hun ikke bli trett av å leke med det. Ideelt er det om mor *selv* kan lage leken mens barnet undrende og beundrende ser til — hvilket barn har ikke elsket sin første klutedukke med ullgarnshår og sydde øine, som mor laget av gamle filler, langt høiere enn den fine dukke, som kunde lukke sine øine og hadde „riktig“ hår? Men — hvor mange har „tid“ nu — og hvad verre er: hvor mange mødre har *evne* nu til å kunne leke med sitt barn? Ti for å kunne leke må man selv kunde bli barn med sitt barn — må moren selv glede sig over lekene og gå op i dem med barnets hele altopslukende intensitet. Hvor mange av vi voksne kan *det* —? Vi er for „fornuftige“, for „kultivert“ — for lite naturlige til å kunne støtte vårt barns naturlighet. Men vi bedrar våre barn derved — ti barns inderligste ønske er alltid å leke med mor.

Vel — ta det med i Ditt arbeid dal! La det leke at det „hjelper“ Dig. Ingen lek er så velsignet som den at barnet tror det „gjør nytte“ — og med sine små ubehjelpelige hender „hjelper“ Dig. Kanskje sinker det Dig, kanskje lager det små ulykker — men hvad betyr et skår i en kopp mot det å lære arbeidsglede forklædd i lekens drakt? Bebreid det ikke om glasset får en smell eller om der kommer små fingermerker istedenfor en blank flate til å begynne med. Ingen lek er så fornøielige som å leke hushjelp — undtagen den å stille de kjære dukkebarn! Lær Din lille pike å klæ sin dukke av og på og stille den som

en god mor — å legge tøiet pent på plass og holde det rent og fint. Vær glad om Din store pike holder fast ved sine dukker og gjør ikke narr av henne.

La Din gutt få tumle sig ute og lære å mestre alle vanskeligheter, så et fall eller et støt ikke gjør ham noe. Du kan allikevel passe at viltre guttetreker ikke blir rå — at kameratskap og hjelpsomhet råder — at ærlighet og mot får sin plass i guttelflokken. La dem lage sine små skib, sitt sløidarbeid i stuen selv om den blir uryddig — men lær dem også å gjøre i orden etter sig. En gutt kan bruke kosten like så vel som en pike.

Gå ut med Dine barn i skogen, på stranden — hvor det passer. Lær dem å bli glad i naturen, å leke med blomster, behandle dem varsomt, stille dem fint med friskt vann om de tar buketter med hjem. Vis dem hvor vakre stenene kan være — lær dem å beundre det minste, det tilsynelatende ubetydeligste ute under den frie himmel. Lær dem å leke med sten, med sand, med blomster og planter og Du vil ha lært dem å arbeide når den tid kommer da livet krever dette også av *Dine* barn.

Therese Neumann i Trier.

Domkirken i Triers største skatt er som vi vet Kristi kjortel, som nu i det hellige år har været utstillet. Blandt de mange som i den anledning har valfartet til Trier har også Therese Neumann fra Konnersreuth befunnet sig — og en prest fra Lothringen har truffet henne og forteller i „Metzer Katholischen Volksblatt“ følgende om sitt møte med henne:

Med mine sognebarn var jeg den 11te august for første gang i Trier. Alle var så taknemelige og begeistrede for de uforglemmelige inntrykk at de som var blitt hjemme nu også inderlig ønsket en lignende tur — og jeg ordnet derfor med en ny reise fredag den 18de august. En stor buss tok oss alle op og under sang og bønn drog vi gjennom det skønne Luxemburg til det hellige Trier. Vi gikk straks til Jesuitterkirken for å slutte oss til den processjon som derfra skulde avgå til domkirken. Vi overvar først messen, hørte andektig på prekenen og forlot i rekker på fire og fire kirken for sammen med utallige andre å gå til Domen. Tross det bevegede liv på gatene, tross biler og menneskeferdslen kunde vi gå i en lang uavbrutt linje, bedende av hele vår sjel.

Vi merket straks at dagen var noe usedvanlig og vår fører forklarte mig at det var St. Helenas fest — festen for henne som hadde bragt den hellige kjortel til Trier. Jeg sa det til mine sognebarn og alle gledet vi oss over nettop idag å kunne være med å ære den store relikvie.

Foran Domkirken rullet pilegrimsskarene fra alle kanter frem som store bølger — sang og bønn blev ledet gjennom høitalere — mine barn og jeg bad på fransk og vi er ikke alene: fire andre sogneprester fra

Lothringen er her også med sine og alle forener vi oss i: Je vous salue, Marie .

Så trer vi inn. Bønnen forstummer — vi ber alle stille hver i sig selv. Der er den — den hellige kjortel. Høit oppe, klart belyst. Til den føres pilegrimene — forbi montrene av glass med de mange andre relikvier nærmer vi oss den høie trappe. Det er blitt mid-dag — det mangestemmige Angelus toner fra tårnet med dyp hjertegripende klang. Jeg vender mig mot mine lydløse sognebarn og ber for: „Herrens engel . .“ vi ber hviskende englens hilsen til ende.

Jeg var stegen op av de første trin, da åpnet sig ved foten av trappen en sidedør, som tilsynelatende førte inn til et sakresti — og ut kom en ung mann, fulgt av en tilsløret kvinne, en ordenssøster og en tysk prest. Med et sakte: „Om forlatelse — får vi lov?“ stiller disse fire mennesker sig inn mellom oss. Og jeg ser hvorledes kvinnen tar det mørke klednings-stykke, hvormed hun har skjult sitt hode bort og ser op på den hellige kjortel som lyser over oss.

Da er det som hennes ansikt forklares — tårer fyl-ler hennes øine og ruller ned ad hennes kinner. Mine sognebarn har alle lagt merke til dette underlige men-neske, men de tror, da de ser hvor besværlig hun går op ad trappen, at det er en syk som er kommet for å søke helbredelse. Men jeg har lest meget om Therese Neumann og sett bilde av henne, og som et lyn slår det ned i mig: det er *henne!*

Vi kommer til den hellige kjortel — vi kneler alle for den i andektig betraktning. Jeg kneler ved den benk, som er forbeholdt prestene — da kommer den tyske prest og anviser den tilslørte kvinne plass ved siden av mig. Etter en stund setter hun sig og jeg ser hennes ansikt — men ennå er jeg ikke *helt* sikker, skjønt jeg allikevel i grunnen ikke tviler. Da kommer den unge mann, som viser sig å være hennes bror, for å få de ting av henne som skal innvies. Hun tar en liten eske frem, tar låkket av og legger det ved siden av mig på benken, mens hun gir ham de rosenkranser, medaljer og bilder som er i esken. Og på låkket leser jeg: An frl. Therese Neumann in Konnersreuth.

Det er altså henne!

Jeg setter mig etter noen tids forløp ved hennes side: „Frøken Therese, jeg har en liten bønn til Dem!“ Hun ser på mig, hører oppmerksomt på det jeg sier, nikker og svarer: „Ja —“ hvorpå hun atter vender sig mot den hellige kjortel. Presten, sogneprest Nabar fra Konnersreuth, kneler ennå i dyp bønn — ordenssøstren har oppmerksom fulgt vår korte samtale uten å si noe.

Så sier presten: „La oss gå!“ Den unge mann ber mig ikke si noe om Therese, så de kan undgå å vekke oppmerksomhet. Jeg står op og går ned ad trappene for å slutte mig til mine sognebarn — de har samlet sig utenfor og noen av dem forteller at de like har fått vite at Therese Neumann skulde befinne sig inne i kirken. Altså var hennes nærvær ikke mere noen hemmelighet og jeg sa derfor: „Ja, den tilslørte kvinne var Therese.“ De blev alle glad over å ha sett henne, for de hadde alle lagt merke til henne da de

trodde det var en syk, som av særlige grunner hadde ønsket å stille i deres rekke. Alle hadde følt noe usedvanlig nærvær uten å gjøre sig klar over hvad

Senere denne fre-sesekstas nytte'

ime. glede.

ersreuther Chronik at også immelfartsoktaven, var lidel- Therese hadde derfor be- var St. Helenas fest, til ganger hadde hun biskopen av Trier. stund hadde henne . . .ets gave vært en stor

„Robot —“

I „Livet efter døden“s første avsnitt, som stod i for-rige nummer av „St. Olav“ forekommer en setning: „Og hvis mennesker til den tid fremdeles går utenom de åndelige problemer kommer de til å bli et kjedelig folkeferd, ikke interessantere enn bier og bevere og roboter.“

Vi er blitt spurt fra forskjellige kanter hvad dette siste ord betyr og kan opplyse:

For ca. 10 år siden opførte „Det norske Teatret“ et skuespill av tsjekkeren Karel Capek i Agnes Mowinkels instruksjon. Stykket het „R. U. R.“ og gjorde et utslet-telig inntrykk på alle oss som så det. „R. U. R.“ er en forkortelse av Rossums Universal Robots, som er det firmamerke under hvilket ingeniør Rossum utsender sine menneskemaskiner, sine „roboter“. Dette navn er en utledning av det tsjekkiske ord robít, som betyr arbeide. Disse mekaniske menneskemaskiner ser ut som mennesker, taler, handler og beveger sig som mennesker på hvert sitt spesielle arbeidsfelt — og er til stor forferdelse for alle de besøkende på fabrikkene når de opdager, at den unge stenografidame f. eks. som de nettop har beundret, kan sendes ut i maskinrummet og der demonteres til tross for den helt menneskelig-nende intelligens, hun tilsynelatende har utfoldet. Disse „roboter“ blir mer og mer fullkomne — og en dag er de nådd så langt at de gjør oprør mot sine fremstillere og slår menneskene til jorden mens de selv opkaster sig til herrer. Stykkets videre utvikling er i denne for-bindelse uten betydning — men det gikk sin seiers-gang gjennom alle land og vakte overalt røre og en heftig diskusjon på grunn av sitt alvorlige emne: den fare for sjelenes mekanisering, som nu truer menne-skeheten, fordi vi alle er under en stadig påvirkning av teknikkens mange surrogater for det levende liv.

E.

Fra Vikariatet.

Under Hans Høiærverdighet Biskopens ophold i ut-landet vil all post til Vikariatet og all post til Biskopen, som ikke er merket «personlig», bli åpnet av Provikaren.

Herhjemme: —

OSLO. Hans Høiærverdighet Biskopen avreiste igår til utlandet. Etter et kort besøk i Luxemburg reiser Biskopen til Rom. Han vil vende tilbake til Oslo før den Stille Uke.

OSLO. St. Olavsforbundets herværende lokal-ledd åpnet sin felles-basar søndag 28. januar om kvelden — for første gang i det nye foreningslokale, som viste sig å avgi en utmerket ramme om de forskjellige arrangements, som alltid er forbundet med basarer. Salen er stor nok til å virke festlig og intim nok til å virke hyggelig — det gjenstår bare å anskaffe de ting som gjør det skikket til de forskjellige anvendelser som den er beregnet på. Som tidene nu er må selvfølgelig dette skje litt etter litt ved forskjellige tilstelninger — og en god begynnelse må sies å være gjort med denne basar, hvis mange vakre gjenstander forteller sin egen lille historie om offervilje og omtenkksomhet. Ikke minst måtte utenforstående beundre de krefter som var satt inn på å gjøre scenen brukbar til opførelse av de småstykker som er uadskillelig forbundne med basarer. De tekniske vanskeligheter med rampelys o. l. var løst med så enkle midler, at der må være gått et kjempearbeid forut i retning av eksperimentering før man kunde få det så godt til. Etter at hr. Dag Jensen hadde budt velkommen åpnet Hans Høiær. Biskopen selv basaren med en liten tale om ansvaret og pliktene, om rettighetene og gleder ved å ha et slikt foreningslokale til støtte for Kirkens arbeid. Ved siden av våre kirkehuse, som var stedet for den direkte gudstjeneste og det sakramentale liv utfoldet jo i foreningslokalet samfundslivet sig til hygge og nytte, i alvor og fest. En basar som denne anbefalte derfor sig selv — å stille vårt katolske felleshjem så kjærlig og omsorgsfullt istand som vi stelte våre private hjem var en oppgave som alle måtte ta sitt løft med i når anledning gaves som nu. — Hr. Dag Jensen takket derpå alle de assisterende for det arbeid som var gjort og for det arbeid som de hadde påtatt sig å utføre i dagene fremover til gavn og glede for oss andre, hvilken takk fikk forsamlingens varmeste tilslutning. Etterpå begynte den kunstneriske underholdning med at fru Jankova, utmerket akkompagnert av frk. Kjelstrup, sang en rekke russiske og finske folkeviser og et par opera-rier med utfoldelse av hele sitt store og velpleide stemmemateriale, som utløste hele bifallskaskader. Så gled tepetet tilside for «Tante Billa», muntert og sikkert fremført av de flinke amatører, utmerket instruert av fru Lizzie Olsen, som fortjener en sakkyndig kompliment, særlig for tempoet, som ellers pleier å være alle diletantskuespilleres svake side. **Programmet for neste uke finnes på annen omslagsside — og man bedes erindre at alt som man anvender på basaren går til felles beste. Altså inviterer man slekt og venner til en kopp aftenkaffe i basarens utmerkede kafé!**

STABEKK. Lokalforeningen av St. Olavsforbundet, Stabekk, avholdt generalforsamling søndag 21. januar 1934. Årsberetning og regnskap godkjentes. Medlemmenes antall er i det forløpne år øket med 5 — ialt 25. Som ny formann valgtes herr Boetje, sekretær: Wassler, kasserer: frk. Haug, revisor: fru Knutzen. Som representant til landsmøtet i Bergen valgtes herr Boetje og fru Knutzen. Frithjof.

PORSGRUNN. «Vor Frue Menighet» i Porsgrunn holdt søndag den 7. januar sin julefest i Håndverkerforeningens lokaler, hvor henvend 50 voksne og 30 barn deltok. — Av det rikholdige program skal særlig fremheves skolebarnas for-

tryllende spill i de tyske julestykker «Juleklokker» og «Barnesymfoni», sistnevnte etter Haydn. Fremførelsen var helt vellykket og fikk stor hyldest. Et par korte sketcher spilt av noen ynglinger, blev oplagt suksess (hvilket bekräftes yderligere av at spillerne fikk selvsamme arrangement for en annen av byens foreninger noen dager senere!) Festen forløp forøvrig i allerbeste stemning. I. H. K.

— og derute:

SPANIA. Fornylig døde Katalonias president Macia etter å ha utsønet sig med Kirken på sitt dødsleie. Det var hans ønske å bli begravet etter Kirkens ritual, hvilket ønske deltes av hele hans familie. Da imidlertid den avdødes politiske virksomhet falt i de radikales rekke har socialistene, syndikalistene og kommunistene satt igjennem, at den fikk et helt verdslig preg. Da den derved blev et ledd i en antikatolsk propaganda, deltok ingen katolikker deri.

DET FRANSKE AKADEMI har ved årsskiftet utdelt som vanlig med stor høitidelighet en rekke premier for videnskap og dyd. For 200 år siden opprettet en edel menneskevenn, August de Mantjon, et legat på 4 millioner, som skulde gå til velgjørende formål — bl. a. til disse prisbelønninger. Blandt de som fikk premier for dyd var mange gripende skjøbner — således en yngling på 17 år, som etter sin fars død forsørger sine 5 søskende, selv går på aftenskole for å lære å tegne og samtidig leder en katolsk ynglingeforening. Premie fikk også en fru Arignicomte, som har adoptert to foreldreløse barn, skjønt hun selv har en flokk på 20 barn, samt flere gamle tjenere, som i en menneskealder har tjeint hos én familie og nu trofast er blitt hos den, tross at det nu er dem som må forsørge sitt tidligere herskap. Mens premiene blev utdelt, holdt m. Hernaut på akademiets begne en gripende tale til dem alle — men til slutt kom han inn på alle de kristne heltegjerninger som utførtes av katolske misjonærer, som imidlertid ikke ønsker noen pris, da de vil leve og virke i det skjulte, i Korsets skygge. For dem er det en æressak hverken å bli beklaget, rost eller takket.

PEKING. Det derværende katolske universitet har hatt besøk av den store oppfinner Marconi. Tallrike hedenske studenter flokkedes i de dager om talerstolen i den store Aula, hvor universitetets rektor, dr. Murphy, hilste Marconi som representant for videnskapen og den katolske tro og sluttet sin tale med de ord: «I 600 år har den romerske paves stemme arbeidet sig frem her i landet. Men siden De i Vatikanet opprettet en radiostasjon har vi misjonærer her i det fjerne Østen med usigelig glede selv hørt vår hellige Faders kraftige og klare stemme, som gav oss så meget mot med sin velsignelse.» Marconi takket for den hjertelige mottagelse og berømmet den hellige Faders omsorg for ungdommen i alle land. Han kom inn på det gode forhold mellem Stat og Kirke i Italia, som hadde så megen velsignelse med sig, og han sluttet med ønsket om at der også mellem Kina og den hellige Stol kunde herske den samme gode overensstemmelse. Endelig munnet talen ut i en forherligelse av de katolske misjonærers virke. Da Marconi etter sin tale i Aulaen begav sig til universitetets kapell for å be der, var hedningenes forbauselse stor, da de så den berømte mann knele i andakt foran det allerhelligste. Marconis besøk i den kinesiske hovedstad og hans åpne trosbekjennelse har overalt gjort et sterkt inntrykk.

Libet efter Døden.

SANNHETEN OG NOGEN MODERNE VRÆNGEBILLEDER.

Av W. J. Blyton.

Oversatt med velvillig tillatelse av Catholic Truth Society, London, av Sigrid Undset.

(Forts.)

Og naar folk, — enten de er filosofiprofessorer eller esoteriske buddhister eller materialister eller bare skikkelige folk som gjetter gaader — i dypeste alvor snakker om at disse vore menneskesjæler, som er væsensforskjellige fra den uskapt Guddom og kaldt til live av en anden vilje end vor vilje, skal bli gjenforenet med, eller gaa op i, eller munde ut i Guddommen, saa maa vi høflig men bestemt si dem at de har tatt feil av sit kald. Denslags grovt materialistiske billeder og analogier fra fysikken, fra kemien eller rørlæggerfaget er sørgelig ubrukbare naar talen er om forholdet mellom aandelige enheter med moralsk tilregnelighet og ansvar (som begge parterne har!) — mellom et menneske og dets Ophav, en Skaper som er en Person.

Guds natur og personlighet er ufattelig anderledes og op-høiet over vor natur, og man kan ikke si at et bevisst, tænkende menneskes sjæl efter døden blir «optatt i» Guds natur og personlighet, mere end man kan si at et barns sjæl efter døden blir «gjenoptatt» i farens og morens sjæler. Selv om bildet var forstaaelig, hvad det ikke er, saa vilde det bety noget moralsk mindreværdig, under-menneskelig, zoo-morfisk, og derfor maatte det virke frastøtende paa alt det i os som gjør at vi er mennesker. Denne besynderlige forestilling, som man ofte hører fremsat med stor freidighet, men uten at nogen bryr sig med at fremlægge beviser som de bygger den paa, vilde, om man tænker den igjennem, reducere forskjellen mellom Guds væsen og vort væsen til mindre end det som vi av erfaring vet at forskjellen mellom menneskelige personligheter er. Det vilde gjøre forholdet mellom Gud og Hans skapninger til noget som minder om de lavere former for dyreliv, hvor forældrene æter sin egen yngel.

Men denslags taaketale har faatt gjælde for tænkning. Men folk som lar sig imponere av en talers ry i ett eller andet specialfag, uten at tænke over hvad han egentlig sier nu, har latt sig forvirre av slikt. Ved litt ettertanke maatte de kunne skjønne at et ord som «gjenoptagelse» røber ham, som en der ikke kjender begyndelsesgrundene hverken i psykologi eller teologi.

Det er for det første helt ufattelig, hvorfor den guddommelige visdom skulde skape jeg'er, spillevende realiteter med individuelt særpræg og utrustet med en mangfoldighet av evner, optugte og utvikle dem, træde i personlig forhold til dem gjennom deres intellekt og aand, indgyde dem haab — og alt dette skulde bare ende med en meningsløs gestus som vilde bety tilintetgjørelse og fordøielse. Tanken er en haan mot et guddommelig forsyns visdom og adel — og bygger ikke paa nogen rimelige grunder.

For det andet, denne begrepsforvirring overser aldeles, at en saan «gaaen op» i Guddommen vilde bety et tap ret og slet i verdensaltet. Det maa i det mindste være to om at elske og kjende hverandre. Hvis alt blir slukt op i et unitaristisk urvæsen, kan ikke en straale av kjærlighet, kundskap eller gjen-sidig forstaaelse lyse op i dette ur-mørke.

«Det kan ingen kysse hverandre,
hvis alle munder tilslut blir en mund.»

«Forening». Ja. Men forening med Gud eller med hvadsom-helst andet forutsætter adskilthet og forskjellighet. Det er et værdig forhold, som forutsætter bevisste aander, hver fylt av ærbødigheit for den andens ret til at være sig selv. Blot og bar grov samrøring er brutal vold mot den enkelte aands hel- lighet. Det vilde bety at det blad som Gud saa omsorgsfuldt hadde beskrevet vilkaarlig blev strøket ut igjen. Og man maa endelig ikke nære nogenslags uklar indbildning om at en saan lære skulde være mindre «egoistisk» end kristendommens lære om at vi etter døden lever videre som personligheter der ser Gud og priser Hans herlighet. At fornegte selvets eksistens er en vidt forskjellig ting fra selv-fornegtelse, og umuliggjør baade virkelig selv-fornegtelse og virkelig selv-hævdelse og forresten ogsaa alt andet. At slaa brikkene overende er ikke at løse en sjakkopgave. Er der noget vi ønsker saa er det at aapne vore hjerter for Guds verden, ikke at bli denne verden. Det vilde oprøre os, om vi maatte «tape» vor personlighet selv i Gud — det som Han og vi ønsker er at vi maa finde os selv i Ham.

Mange av disse teorier er kommet fra Orienten (og bygger ofte paa misforstaaelser, baade av de fremmede ords betydning og det som egentlig ligger i den fremmede tankegang). Siden er de blitt ytterligere forvansket og forgrovet av noviser i Europa. Fra Orienten er Europa blitt oversvømmet av hjemløse, vandrende nomadefolk — formløse og ødelæggende som vand-flommer. De er sunket i jorden som vand. Fra samme hold kommer vage filosofier der tænker sig menneskene flygtige, formløse, bestemt til at opsuges i en ur-grund —.

Derfra kommer denne ufriske tænkning. Den er umoralsk. Kristendommen har frelst vor intelligens fra denslags dag-drømme.

Baron von Hügel sier et sted: «Naar vi tror paa en Skapelse og paa at hver eneste sjæl har faatt fri vilje, bekjender vi at vi tror, Gud har gitt en og hver av os relativ selvbestemmel-sesret. Han har paa en maate omgjerdet vort væsen med re-lative, men likefuldt virkelige grænser, git vort væsen kontur og gjort det mulig, at der i en viss forstand kan opstaa frik-tion mellom vor personlighet og Hans. Denne grænse er ab-solutt nødvendig for os, — Gud er ikke Gud for os, hvis vi holder op at være relativt forskjellige fra Ham. Hvis draapen blir opslukt i havet saa eksisterer hverken draape eller hav længer for draapen. Og lægg merke til at forskjellen er al-deles ikke bare en forskjel i størrelse og vandmængde, eller en grad av værdiforskjel. Det er like meget en forskjel i kva-litet, i natur. Vor natur kan aldrig bli den samme som Guds natur, kan ikke træde i direkte forhold til den og bli ett med den. — — Og ved sin menneskevorden gav Han vor relative egenart en absolutt og ubetinget værdi, Han tok likesom parti

for sine egne hænders verk mot sig selv og reiste i sin egen ømme og sterke menneskelighet et bolverk for os imot den knusende motsætning som bestaar mellem os og Hans egen rene, tidløse og stedløse evighet og absolutthet.»

Det som er iveien med en stor del av nutidens lægmands-forkyndelse er da, at betragtningerne over forholdet mellem Gud og mennesket lider under forkyndernes aandfattigdom. De eier ikke noget begrep om den Guddommelige naturs ufattelige egenart, dens Hellighet. De forstaar ikke, at Guddommen i sin fylde kan ingenting vinde ved at opta i sig de moralske enheter som er dens eget verk, men vi vilde tape alt. Umulig kunde Han handle slik mot ansvarlige moralske centrer som var avlet av Hans egen tanke og Hans kjærlighet, «ord» som Han selv har formet. For Han har et ansvar for dem ved selve den kjendsgjærning at Han har git dem erkjendelsens og selverkjendelsens gave, at Han har tilladt dem at samtale med sig. Og Hans ansvar er, som Hans væsen, absolutt — i art og i grad uendelig overstraalende alt som vi kjender til av ansvar mellem mennesker.

Husk ogsaa, at som det blev sagt ovenfor vilde en saan vilkaarlig tilintetgjørelse av det menneskelige selv stryke ut ethvert personlig forhold og tilintetgjøre en sjælelig og aandelig verden. Og en saan uavlatelig gjentatt, tilintetgjørende «gjenoptagelse» av alverdens moralske og aandelige frembringelser vilde være værre end om de aldrig var blit skapt. Denne pseudo-ide gir da bare billedet av en kosmisk magt som uavlatelig fortærer sig selv og lemlæster sig selv — den er fiendtlig mot alt som kan kaldes personlighet og mangfoldighet. Den har hat noget dragende for livstrætte folkefærd, den tiltaler en viss fornuft-fiendtlig mentalitet med hang til drømmeri og trance-tilstander, men den er mere pathologisk end logisk, mere fantastisk end ethisk, den apellerer til stemninger og føleri mere end til intellekten og aanden. Den er barn av lotus-spiserne, ikke av Logos.

3.

Saa har vi den uklare, kritikkuløse formodning som er egen for mange gjennemsnittmennesker — at naar vi dør saa oppløses kroppen igjen i sine enkelte bestanddeler, men den bevisste sjæl blir ved at leve akkurat som den var, da den hadde sitt legeme, men nu skal den bli ved at leve legemsløs i al evighet. Hvordan de faar dette til at rime med opstandelsen vet de vel neppe selv. Hvadfor positive evner som gjør at en sjæl blir gjort værdig til saligheten spør de ikke nøiere efter, heller ikke om der findes et helvede — de fleste haaber, det gjør der ikke. Og hvad en rensende mellemtilstand skal være god for tænker de heller ikke over.

Millioner av europæere og amerikanere av idag har like fattige og taakede forestillinger om alt dette som de mest primitive folkeslag, men de er vældig nysgjerrige, og tragiske i sin begrepsforvirring. Naar de i det hele tænker paa livet efter døden tænker de bare at det er enslags evig fortsættelse av livet. **De har ikke en anelse om at Kristendommen benegter deres formodninger** — de har tvertimot et indtrykk av at det er fra Kristendommen de har fatt dem.

Men det som kristendommen, og bare kristendommen, lærer om det evige liv er noget uendelig meget høiere end dette. Dens himmel er i bund og grund motsat ogsaa spiritisternes dunkle billeder, dens motivering er en helt anden.

Den grunder sin triumf over død og fangenskap og mørke paa et vældig ord — nemlig dette: «Det er det Evige Liv —

at de skal kjende Dig, den sande Gud, og Jesus Kristus, som Du har utsendt.» At kjende, at elske, at være i samfund med Guddommen — det, og ikke noget ringere, er udødelighetens mysterium, udødelighet i den særegne kristne betydning. Ikke passiv væren, ikke længsler, ikke nyfiken eksperimentering paa randen av en avgrund hvorfra aander titter op, mumler og «ikke gjør noget vondt», ikke nytte-moralske forestillinger om at nu skal man «faa to græsstraa til at gro efter sig hvor det før grodde ett», ikke Nirvana, ikke tilbakevenden til den Guddommelige ur-grund — alt saant ligger paa siden av kristendommens kjernepunkt. Som ørnen stiger ret mot solen, løfter kristendommen sig ret op imot Livets Utspring. Det Evige Liv er at kjende Gud, ved kjærlighet, tro og besittelse (ikke i intellektuelle formler, det ligger over vore evner). At kjende Gud er at svare med hele vort væsen paa Hans tale til os, være i samklang med Ham, det vil si, være i harmoni med den fuldkommenhet som omgir os. Spencer har for mange aar siden videnskapelig definert hvad evig liv maatte være, hvis det ved eksperimenter hadde været mulig at lære noget saant at kjende:

«Fuldkommen gjensidig harmoni vilde være evig liv. Hvis der fandtes et miljø, hvor der aldrig indtraadte forandringer uten at organismen ved tilsvarende forandringer kunde passe sig ind i dem, hvor organismens evner aldrig vilde svigte, naar det gjaldt at tilpasse sig forholdene — da vilde vort liv være evig og vor kundskap være evig.»

Av alle jordens religioner er det bare kristendommen som byr menneskene dette. En sjæl som har opnaadd harmoni med den Fuldkommenhet som omgir den, nemlig Gud, må leve evig. Det ligger i tingenes natur. Her har vi utsynet til «Evig eksistens og evig viden».

Evig liv — det betyr ikke at vi bare skal leve videre, fortsætte at eksistere. Det betyr at vi skal **erkjende** —, funksjonere aandelig — i tilbedelse, attraa, kjærlighet, samfund. Det er arbeide, en gjærning, fylde og lyksalighet. Det er dynamisk og virksomt. Og meningen er at det skal begynde i vor sjæl, mens den endda er ett med legemet. Det **maa** begynde her paa jorden hvis det i det hele skal spire frem i os og utvikle sig.

Denne lære er absolutt enestaaende for kristendommen og nok til at fylde hver vaaken, tænkende sjæl med hellig frygt og undring. Vi skal vende tilbake til den og belyse den med nogen citater, naar vi først har sett litt paa en moderne vraglære som lokker mange enfoldige eller perverst nyfikne mennesker og river dem bort fra den eneste vei til frelse. Jeg mener spiritismen — **ikke psykisk forskning som videnskap, men aandedyrkelse som religionssurrogat.**

Spiritismen bygger paa illusjoner som er anti-videnskapelige og anti-filosofiske. La os se paa nogen av dem.

Almindelige svævende talemaater som kan passe bra nok naar man snakker sammen i trikken eller ved kaffen hjemme kan bli farlige, hvis man tar dem for bogstavelige og talen er om trossandheter eller viktige definitioner. De kan vildlede troskyldige eller tankeløse mennesker. Naar man for eksempel sier at sjælen «har forlatt legemet» bruker man primitivt billedsprog — det er som man vilde uttrykke at sjælen tar ut paa en reise i rummet. Det er daarlig filosofi og i strid med den kjendsgjærning at sjælen ikke optar plass i rummet. Uttrykk som faar os til at tænke i billeder av materie, plass og avstander er helt ubrukkelige og misvisende her.

(Forts.)